

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

P9_TA(2021)0472

Legalios migracijos politika ir teisė**2021 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl legalios migracijos politikos ir teisės (2020/2255(INL))**

(2022/C 224/06)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 225 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 2 dalį,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 79 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 45 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos socialinių teisių ramstį, ypač į jo 5, 10, 12 ir 16 principus,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, ypač į jos protokolo Nr. 4 2 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2003–2021 m. parengtą Sąjungos *acquis* legalios migracijos srityje, kuriuo reglamentuojamos Sąjungoje dirbančių trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygos ir jų teisės, įskaitant:
- 2021 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2021/1883 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2009/50/EB ⁽¹⁾,
- 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo *Au pair* programoje tikslais sąlygų ⁽²⁾,
- 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų ⁽³⁾,
- 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/66/ES dėl bendrovės viduje perkeliamų trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų ⁽⁴⁾,
- 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/98/ES dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių ⁽⁵⁾,
- 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ OL L 382, 2021 10 28, p. 1.⁽²⁾ OL L 132, 2016 5 21, p. 21.⁽³⁾ OL L 94, 2014 3 28, p. 375.⁽⁴⁾ OL L 157, 2014 5 27, p. 1.⁽⁵⁾ OL L 343, 2011 12 23, p. 1.⁽⁶⁾ OL L 168, 2009 6 30, p. 24.

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

- 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvą 2003/109/EB dėl trečiųjų šalių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso ⁽⁷⁾,
- 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvą 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/589 dėl Europos užimtumo tarnybų tinklo (EURES) darbuotojų galimybių naudotis judumo skatinimo paslaugomis ir geresnės darbo rinkų integracijos ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 492/2011 ir (ES) Nr. 1296/2013 ⁽¹⁰⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1149, kuriuo įsteigiama Europos darbo institucija, iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 883/2004, (ES) Nr. 492/2011 ir (ES) 2016/589 ir panaikinamas Sprendimas (ES) 2016/344 ⁽¹¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl COVID-19 ir migracijos, ypač į išvadą Nr. 12,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondą,
- atsižvelgdamas į 2019 m. kovo 29 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „ES teisėtos migracijos teisės aktų tinkamumo patikra“ (tinkamumo patikra),
- atsižvelgdamas į 2015 m. gegužės 13 d. Komisijos komunikatą „Europos migracijos darbotvarkė“,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 24 d. Komisijos komunikatą „2021–2027 m. Integracijos ir įtraukties veiksmų planas“,
- atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 6 d. Komisijos komunikatą „Bendros Europos prieglobsčio sistemos reformavimas ir teisėtų kelių į Europą tiesimas“,
- atsižvelgdamas į 2018 m. rugsėjo 12 d. Komisijos komunikatą „Teisėtų atvykimo į Europą būdų stiprinimas – neatsiejama suderintos ir visapusiškos migracijos politikos dalis“,
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 23 d. Komisijos komunikatą dėl naujo migracijos ir prieglobsčio pakto,
- atsižvelgdamas į 2015 m. lapkričio 11–12 d. Valetyje įvykusiame Europos Sąjungos ir Afrikos aukščiausiojo lygio susitikime migracijos klausimais priimtą veiksmų planą ir politinę deklaraciją, ypač į tas jų dalis, kurios skirtos legaliai migracijai ir judumui,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 11 d. Komisijos pranešimą spaudai „Specialistų pritraukimo partnerystės: Komisija pradeda naują iniciatyvą siekdama spręsti ES kvalifikuotų darbuotojų trūkumo problemą ir gerinti bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis migracijos srityje“,
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 23 d. Komisijos Jungtinio tyrimų centro tyrimą „Svarbūs darbuotojai imigrantai: jų indėlis į Europos atsaką į COVID-19 pandemiją“ ir Komisijos Jungtinio tyrimų centro 2020 m. gegužės 19 d. techninę ataskaitą „Pažeidžiama darbo jėga: darbuotojai imigrantai kilus COVID-19 pandemijai“,

⁽⁷⁾ OL L 16, 2004 1 23, p. 44.

⁽⁸⁾ OL L 251, 2003 10 3, p. 12.

⁽⁹⁾ OL L 337, 2011 12 20, p. 9.

⁽¹⁰⁾ OL L 107, 2016 4 22, p. 1.

⁽¹¹⁾ OL L 186, 2019 7 11, p. 21.

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į savo 2016 m. balandžio 12 d. rezoliuciją dėl padėties Viduržemio jūros regione ir poreikio nustatyti holistinį ES požiūrį į migraciją ⁽¹²⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2020 m. birželio 19 d. rezoliuciją dėl tarpvalstybinių ir sezoninių darbuotojų apsaugos Europoje COVID-19 krizės metu ⁽¹³⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 20 d. rezoliuciją dėl naujų teisėtos darbuotojų migracijos kelių, grindžiamą Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimu savo iniciatyva ⁽¹⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į savo Vidaus politikos generalinio direktorato Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminio skyriaus 2015 m. rugsėjo mėn. tyrimą „Naujų teisės aktų dėl darbo jėgos migracijos į Europos Sąjungą galimybių paieška“,
 - atsižvelgdamas į savo Vidaus politikos generalinio direktorato Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminio skyriaus 2015 m. spalio mėn. tyrimą „ES bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis migracijos srityje“,
 - atsižvelgdamas į Europos Parlamento tyrimų tarnybos 2019 m. kovo mėn. tyrimą „Europos veiksmų nebuvimo legalios migracijos srityje kaštai“,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo mėn. Europos Parlamento tyrimų tarnybos tyrimų dokumentą „Legalios migracijos politika ir teisė. Europos pridėtinės vertės vertinimas“,
 - atsižvelgdamas į Europos migracijos tinklo atliktus tyrimus,
 - atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, ypač į jos 13 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 19 d. Pasaulinį susitarimą dėl saugios, tvarkingos ir teisėtos migracijos,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos Tarptautinės darbo konferencijos priimtus tarptautinius darbo standartus dėl darbo jėgos migracijos,
 - atsižvelgdamas į 1990 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtą Tarptautinę konvenciją dėl visų darbuotojų migrantų ir jų šeimos narių teisių apsaugos,
 - atsižvelgdamas į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos atliktus tyrimus dėl legalios migracijos,
 - atsižvelgdamas į JT specialiojo pranešėjo migrantų žmogaus teisių klausimais veiklą ir pranešimus,
 - atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 15 d. Pasaulinio vystymosi centro tyrimą „Kuo labiau pasinaudoti bendra nauda turėti legalios migracijos kelius: Vokietijos igūdžių partnerysčių patirtis“,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. spalio mėn. Tarptautinės migracijos organizacijos Afrikos migracijos ataskaitą „Kitoks naratyvas“ (angl. Challenging the narrative),
 - atsižvelgdamas į 2021 m. rugpjūčio mėn. Europos Parlamento tyrimų tarnybos tyrimą „Naujasis Europos Komisijos migracijos ir prieglobsčio paktas. Horizontalusis alternatyvus poveikio vertinimas“,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 47 ir 54 straipsnius,
 - atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto nuomonę,
 - atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (A9-0314/2021),
- A. kadangi tinkamas esamų teisės aktų dėl darbo jėgos migracijos įgyvendinimas yra ne mažiau svarbus, negu naujų teisės aktų siūlymas;

⁽¹²⁾ OL C 58, 2018 2 15, p. 9.⁽¹³⁾ OL C 362, 2021 9 8, p. 82.⁽¹⁴⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0260.

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

- B. kadangi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 79 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „Sąjunga kuria bendrą imigracijos politiką, kuria siekiama visais etapais užtikrinti veiksmingą migrantų srautų valdymą, palankų režimą teisėtai valstybėse narėse gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams bei neteisėtai imigracijos ir prekybos žmonėmis prevenciją ir sustiprintas kovos su jomis priemones“;
- C. kadangi Sąjunga yra viena pagrindinių investuotojų į žmogiškojo kapitalo plėtojimą kaimyninėse šalyse;
- D. kadangi Sąjungos lygmeniu sukūrus papildomų legalios migracijos būdų būtų galima padėti valstybėms narėms pasirengti tinkamai pasitikti būsimus demografinius iššūkius, patenkinti darbo rinkos poreikius, kurių negali patenkinti valstybių narių darbo jėga, ir sustiprinti darbo jėgos pasiūlos ir paklausos atitiktį darbo rinkose;
- E. kadangi 2020 m. valstybėse narėse legaliai gyveno 23 milijonai trečiųjų šalių piliečių, jie sudaro apie 5,1 proc. visų ES gyventojų ⁽¹⁵⁾;
- F. kadangi tai, kad išduodama mažai ilgalaikių leidimų gyventi, parodo, kad galbūt reikia didinti jų patrauklumą, ir tai būtų galima pasiekti peržiūrint Direktyvą 2003/109/EB ir paaiškinant ES ilgalaikio leidimo gyventi naudą bei suderinant nacionalines teisėkūros sistemas;
- G. kadangi, vadovaujantis 2020 m. birželio 17 d. priimta Komisijos ataskaita dėl demografinių pokyčių poveikio ⁽¹⁶⁾, Sąjungos gyventojų amžiaus mediana dabar yra 44 metai, ji kelerius metus didėjo ir tą patį tempą išlaikys dar bent du dešimtmečius;
- H. kadangi tai reiškia, kad artėjančiais dešimtmečiais Sąjungoje vis labiau didės 65 metų ir vyresnių žmonių dalis, ir prognozuojama, kad darbingo amžiaus gyventojų dalis per tą patį laikotarpį sumažės;
- I. kadangi tinkamumo patikroje nurodoma, kad dabartinės Sąjungos taisyklės dėl legalios migracijos turėjo ribotą poveikį pritraukiant Sąjungos darbo rinkai ir ekonomikai reikalingų įgūdžių ir gebėjimų žmones ir kad dabartinė teisinė sistema yra susiskaidžiusi ir turi daug spragų bei įgyvendinimo problemų;
- J. kadangi atlikus tinkamumo patikrą pagrindinėse išvadose nurodoma, kad migracijos srautams valdyti svarbiausia yra veiksminga legalios migracijos politika;
- K. kadangi 2021 m. birželio 11 d. specialistų pritraukimo partnerystės pradžios renginio proga Komisijos narė Ylva Johansson pareiškė, kad Komisijos strateginis tikslas yra pakeisti nelegalią migraciją legaliais migracijos būdais ⁽¹⁷⁾;
- L. kadangi vizų politikos priemonės gali būtų teigiama paskata bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis; kadangi visapusiškas neseniai peržiūrėto Vizų kodekso ⁽¹⁸⁾ įgyvendinimas ir papildomos pastangos palengvinti vizų išdavimą trečiosioms šalims yra visapusiško požiūrio į migracijos politiką, kuris išdėstytas naujame migracijos ir prieglobsčio pakte, dalis; kadangi aktyvesnis bendradarbiavimas ir keitimasis informacija padėtų nustatyti piktnaudžiavimą vizomis;
- M. kadangi valstybių narių ir trečiųjų šalių partnerystės programos gali tapti labai svarbia priemone spartinant abipusį legalių darbo migrantų įgūdžių ir kvalifikacijų pripažinimą;

⁽¹⁵⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210325-2#:~:text=On%201%20January%202020%2C%2023,5.1%25%20of%20the%20EU%20population>

⁽¹⁶⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/demography_report_2020_n.pdf

⁽¹⁷⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2921

⁽¹⁸⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) (OL L 243, 2009 9 15, p. 1).

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

- N. kadangi kelios valstybės narės jau pradėjo sėkmingą partnerystę su trečiosiomis šalimis, kad sukurtų legalius darbo jėgos migracijos būdus, ir pradėjo per bandomuosius projektus mažesniu mastu derinti darbo rinkos paklausą ir pasiūlą; kadangi specialistų pritraukimo partnerystės programos turėtų remtis teigiama patirtimi, įgyta vykdančios šiuos projektus;
- O. kadangi įgyvendinant atnaujintą Europos integracijos partnerystę su socialiniais ir ekonominiais partneriais svarstoma galimybė ateityje bendradarbiauti darbo jėgos migracijos srityje;
- P. kadangi paaiškėjo, kad igūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis valstybių narių darbo rinkose Sąjungai labai daug kainuoja – remiantis 2018 m. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto tyrimu, dėl to ekonomika per metus netenka daugiau kaip 2 proc. našumo⁽¹⁹⁾; kadangi tame tyrime teigiama, kad neatitiktis pasireiškia visais igūdžių lygmenimis – pradedant virėjais ir sunkvežimių vairuotojais ir baigiant gydytojais bei mokytojais; kadangi šiame tyrime tvirtinama, kad dabartinių teisės aktų nepakanka siekiant užtikrinti, kad Sąjunga išliktų ekonomiškai konkurencinga trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, ir patenkinti valstybių narių darbo rinkų poreikius;
- Q. kadangi 2017 m. ES ilgalaikį leidimą gyventi turėjo apie 3,1 mln. trečiųjų šalių piliečių, palyginti su maždaug 7,1 mln. trečiųjų šalių piliečių, turinčių nacionalinį ilgalaikį leidimą gyventi⁽²⁰⁾;
- R. kadangi du pagrindiniai Direktyvos 2011/98/ES tikslai yra paraiškos dėl bendro leidimo dirbti ir gyventi procedūros palengvinimas ir vienodo požiūrio užtikrinimas; kadangi įvertinus šią direktyvą vykdančios tinkamumo patikrą ir jos įgyvendinimo ataskaitoje nustatyta keletas su šių tikslų įgyvendinimu susijusių trūkumų; kadangi siekiant šiuos trūkumus panaikinti Komisijos naujame migracijos ir prieglobsčio pakte paskelbtos kelios naujos iniciatyvos, be kita ko, dėl tos direktyvos peržiūros;
- S. kadangi dėl techninės raidos visame pasaulyje pasikeitė darbo būdai ir daugumai Sąjungos darbuotojų bei savarankiškai dirbančių asmenų teko dirbti nuotoliniu būdu; kadangi šiuo metu nuotoliniai darbuotojai yra įstrigę neaiškioje teisinėje padėtyje, nes negali prašyti įprasto darbo leidimo kurioje nors valstybėje narėje⁽²¹⁾;
- T. kadangi kelios valstybės narės pradėjo taikyti vadinamąsias skaitmeninių klajoklių vizas, kurios yra skirtos palengvinti nuotolinių darbuotojų arba nuotoliniu būdu savarankiškai dirbančių asmenų apsigyvenimą valstybėje narėje ir leisti jiems dirbti⁽²²⁾;
- U. kadangi šiuo metu Sąjungos ekonomika atsigauna po pandemijos; kadangi Sąjungos ekonomikos atsigavimui labai svarbios geresnės legalios darbo jėgos migracijos teisės aktų sistemos;
- V. kadangi, remiantis 2020 m. balandžio 23 d. Komisijos Jungtinio tyrimų centro tyrimu „Svarbūs darbuotojai imigrantai: jų indėlis į Europos atsaką į COVID-19 pandemiją“, maždaug 13 proc. visuomenei svarbių darbuotojų yra imigrantai į Sąjungą, o tai rodo, kad jie atliko esminį vaidmenį užtikrinant Sąjungos gebėjimą kovoti su COVID-19 pandemija;
- W. kadangi tiesioginė legaliai šalyje esančio trečiosios šalies piliečio sąsaja su jo darbdaviu kelia pavojų, kad jis gali būti išnaudojamas darbe; kadangi dėl to buvo raginama palaipsniui tokių leidimų atsisakyti ir verčiau leisti legaliai šalyje esantiems trečiosios šalies piliečiams pakeisti darbdavį neprarandant leidimo dirbti⁽²³⁾;

⁽¹⁹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/press-releases/skills-mismatches-eu-businesses-are-losing-millions-and-will-be-losing-even-more>

⁽²⁰⁾ <https://ec.europa.eu/migrant-integration/librarydoc/report-on-the-implementation-of-directive-2003/109/ec-on-the-status-of-long-term-foreign-residents>

⁽²¹⁾ <https://www.etiasvisa.com/etias-news/digital-nomad-visas-eu-countries#:~:text=The%20digital%20nomad%20visa%20allows,are%20reviewed%20within%2030%20days>

⁽²²⁾ Ten pat.

⁽²³⁾ <https://picum.org/wp-content/uploads/2021/03/Designing-labour-migration-policies-to-promote-decent-work-EN.pdf>

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

- X. kadangi Direktyvoje 2009/52/EB yra nustatytos sankcijos ir priemonės, kurias galima panaudoti prieš darbdavius, kurie išnaudoja nelegaliai šalyje esančius ir dirbančius trečiųjų šalių piliečius; kadangi išnaudojami gali būti ir legaliai į Sąjungą atvykę trečiųjų šalių piliečiai ir jiems turi būti taikoma tokio paties lygio apsauga;
- Y. kadangi Europos darbo institucija sustiprino savo tarpvalstybinės veiklos pajėgumus, kad, siekiant remti sąžiningą darbo jėgos judumą ir kovoti su tarpvalstybiniu sukčiavimu ir piktnaudžiavimu, ji galėtų padėti nacionalinėms darbo inspekcijoms ir institucijoms, taip pat socialiniams partneriams, ir juos sustiprinti;

1. mano, kad, siekdama įveikti būsimus demografinius iššūkius valstybėse narėse, kurių duomenys rodo, kad iki 2050 m. 65 metų ir vyresnių gyventojų dalis sudarys maždaug trečdalį Sąjungos gyventojų ⁽²⁴⁾ ir dėl to labai truks įvairios kvalifikacijos darbuotojų ⁽²⁵⁾, Sąjunga turi pasiūlyti naujų teisėtos darbo jėgos migracijos į Sąjungą būdų, kartu atsižvelgdama į tai, kad valstybių narių darbo rinkos yra skirtingos ir susiduria su įvairaus pobūdžio darbo jėgos trūkumu ir iššūkiais; mano, kad tokie nauji būdai bus būtini siekiant didinti Sąjungos ekonominį konkurencingumą ir jos, kaip demokratijos, teisinės valstybės, žmogaus teisių ir laisvos prekybos prekėmis bei čempionės ir kovos su klimato kaita lyderės, įtaką pasaulyje; pažymi, kad taikant tokius naujus būdus turėtų būti užtikrintos deramos darbo sąlygos ir sumažintas trečiųjų šalių darbuotojų išnaudojimas; be to, pažymi, kad pagal scenarijų, pagal kurį būtų sumažintos teisėtos darbo jėgos migracijos kliūtys ir sumažinta trečiųjų šalių darbuotojų diskriminacija darbo rinkoje, apskaičiuota, kad Sąjungoje ilguoju laikotarpiu BVP galėtų padidėti 74 mlrd. EUR per metus ⁽²⁶⁾; yra susirūpinęs tuo, kad dėl didelių teisėtos darbo jėgos migracijos kliūčių Sąjungos patrauklumas pasaulinės įvairios kvalifikacijos darbuotojų konkurencijos sąlygomis mažėja; pabrėžia, kad sukūrus naujus teisėtus kelius, kuriais migrantai galėtų patekti į Sąjungą dirbti, BVP per metus galėtų padidėti iki 37,6 mlrd. EUR ⁽²⁷⁾;

2. prašo Komisijos ne vėliau kaip 2022 m. sausio 31 d. pagal SESV 79 straipsnio 2 dalį, ypač jos a ir b punktus, pateikti pasiūlymą dėl teisės akto, kuris būtų pasiūlymų rinkinys, kuriuo būtų sudarytos palankesnės sąlygos legaliai migruojančių trečiųjų šalių piliečių, norinčių įsidarbinti arba jau turinčių leidimą dirbti, atvykimui į Sąjungą bei judumui joje ir būtų populiarinamos šios sąlygos bei judumas, ir tai, suderinant jau esamų teisėtos migracijos direktyvų nuostatas, padėtų sumažinti biurokratizmą, stiprinti derinimą, remti pagrindines teises, kaip antai vienodą požiūrį, ir užkirsti kelią išnaudojimui darbe, laikantis šio pranešimo priede pateiktų rekomendacijų; pažymi, kad toks naujas teisės aktas, kuriuo remiama teisėta darbo jėgos migracija iš trečiųjų šalių ir didesnis judumas, tebėra vienas iš pagrindinių sprendimų siekiant pašalinti dabartinius darbo jėgos pasiūlos ir paklausos neatitikimus;

3. mano, kad pagrindinė priemonė, padėsianti pasiekti siūlomo teisės akto tikslą, būtų Sąjungoje taikomo specialistų rezervo trečiųjų šalių piliečiams, norintiems legaliai migruoti į valstybę narę, ir darbdaviams, ieškantiems potencialių darbuotojų trečiojoje šalyje, sukūrimas ir ragina Komisiją į savo pasiūlymą įtraukti nuostatą dėl tokio specialistų rezervo sukūrimo; Siūlo, kad Komisija į specialistų rezervą įtrauktų nuotolinį Sąjungos specialistų tinklą, kuris leistų trečiųjų šalių piliečiams nuotoliniu būdu dirbti kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie gyvena, ir kad Komisija ir valstybės narės bendradarbiautų, kad geriau suprastų trečiųjų šalių piliečių specialistų įdarbinimo nuotoliniu būdu naudą ir iššūkius, ir skatintų sąžiningą nuotolinį tarptautinių specialistų įdarbinimą; atkreipia dėmesį į tai, kad toks tinklas valstybėms narėms būtų neprivalomas;

4. pritaria 2020 m. rugsėjo 23 d. Komisijos komunikate dėl naujo Migracijos ir prieglobsčio pakto pateikiamam pareiškimui dėl *bona fide* trumpalaikio judumo, kuris galėtų papildyti teisėtus būdus, didinimo, ypač mokslinių tyrimų ar studijų tikslais, siekiant pagerinti pradinės grandies bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, ir prašo Komisijos išsamiau apsvarstyti šią galimybę;

⁽²⁴⁾ „Senėjimas Europoje. Vyresnio amžiaus žmonių gyvenimas ES“ (angl. „Ageing Europe, Looking at the lives of older people in the EU“), 2020 m. leidimas.

⁽²⁵⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/press-releases/skills-mismatches-eu-businesses-are-losing-millions-and-will-be-losing-even-more>

⁽²⁶⁾ C. Navarra ir M. Fernandes *Legal migration policy and law - European added value assessment*, Europos Parlamento tyrimų tarnyba, 2021, kartu su I ir II priedais.

⁽²⁷⁾ Ten pat.

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

5. prašo Komisijos atsižvelgti į Parlamento ir Tarybos dalinio preliminarus susitarimo dėl Priėmimo sąlygų direktyvos naujos redakcijos 15 straipsnio 1 dalį, taip sumažinant neigiamą priverstinio neveiklumo poveikį, kol bus baigta prieglobsčio procedūra;

6. palankiai vertina Direktyvą (ES) 2021/1883 (persvarstytą Mėlynosios kortelės direktyvą), tačiau mano, kad jos nepakanka, nes Sąjungos darbo rinkoms taip pat reikalingi žemos ir vidutinės kvalifikacijos darbuotojai, nors šis poreikis skiriasi; pažymi, kad svarbiausi Sąjungos sektoriai, pvz., žemės ūkio ir sveikatos priežiūros, jau dabar yra nuo jų priklausomi⁽²⁸⁾; todėl ragina Komisiją konsultuojantis su socialiniais partneriais ir pilietine visuomene, kartu atspindint valstybių narių poreikius, prioriteto tvarka į savo pasiūlymą įtraukti plačių užmojų priėmimo sistemą žemos ir vidutinės kvalifikacijos trečiųjų šalių darbuotojams; ragina Komisiją įtraukti trečiųjų šalių piliečių igūdžių ir kvalifikacijų, įskaitant profesinį mokymą, patvirtinimo ir pripažinimo sistemos, grindžiamos objektyviais ir vienodais kriterijais, sukūrimą, siekiant palengvinti jų ankstyvą integraciją į darbo rinką; prašo, kad igūdžių ir kvalifikacijos patvirtinimo ir pripažinimo sistema užtikrintų, kad per patvirtinimo ir pripažinimo procesą su trečiųjų šalių piliečiais būtų nuolat elgiamasi sąžiningai, būtų sudarytos sąlygos veiksmingoms schemoms ir procedūroms ir būtų lengviau veiksmingai ir nesudėtingai gauti informaciją; ragina Komisiją primygtinai reikalauti, kad nacionalinės valdžios institucijos ir toliau tarpusavyje keistųsi informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais; be to, ragina Komisiją visomis įmanomomis priemonėmis, taip pat ir rengiant tikslines kampanijas, populiarinti persvarstytą Mėlynosios kortelės direktyvą, be kita ko, startuoliuose ir IT sektoriuje, kuriuose igūdžiai pripažįstami taip pat, kaip kvalifikacijos, kaip nustatyta tos direktyvos 26 straipsnyje, aiškinamame kartu su I priedu; tačiau primena, kad SESV 79 straipsnio 5 dalyje nurodoma, kad tas straipsnis „neturi įtakos valstybių narių teisei nustatyti į jų teritoriją iš trečiųjų šalių ieškoti samdomo arba savarankiško darbo atvykstančių trečiųjų šalių piliečių priėmimo apimtį“;

7. mano, kad Sąjungai reikia pritraukti daugiau savarankiškai dirbančių asmenų bei verslininkų ir kad ji turi skatinti inovacijas, pvz., pasitelkdama jaunimo judumą ir vadinamąsias klajoklių programas; tam, kad Sąjunga išliktų svarbi ir konkurencinga pasaulinėje rinkoje, didinant jos ekonomikos lankstumą, tvirtumą, stabilumą ir augimą, kartu kuriant naujas ekonominės veiklos ir užimtumo galimybes, ragina Komisiją į savo pasiūlymą įtraukti visoje Sąjungoje taikomą objektyviais ir vienodais kriterijais grindžiamą savarankiškai dirbančių asmenų ir verslininkų, ypač tų, kurie siekia steigti mažąsias ir vidutinės įmonės ir startuolius, ir daug judančių savarankiškai dirbančių trečiųjų šalių piliečių, pvz., menininkų ir kultūros darbuotojų, atvykimo ir apsigyvenimo schemą; primygtinai reikalauja, kad į siūlomas schemas būtų įtrauktos priemonės, kuriomis būtų stiprinamos pagrindinės teisės ir skatinamas vienodas požiūris į darbuotojus iš trečiųjų šalių; mano, kad Komisija turėtų įvesti penkerių metų daugkartinę vizą, pagal kurią šios kategorijos trečiųjų šalių piliečiai galėtų atvykti į Sąjungą ne ilgesniam kaip 90 dienų laikotarpiui per metus;

8. prašo, kad Komisija į savo pasiūlymą įtrauktų sistemą, skirtą trečiųjų šalių specialistų pritraukimo partnerystėms, kuriose valstybės narės galėtų savanoriškai dalyvauti prisitaikydamos prie atitinkamos siunčiančiosios ir priimančiosios šalies padėties, ir į jas turėtų būti įtrauktos igūdžiais pagrįstos profesinio mokymo programos, visų pirma profesinio tinkamumo testai, darbo vietos stebėjimas ir modeliavimas; ragina Komisiją užtikrinti, kad ta sistema leistų Parlamentui visapusiškai atlikti jam priklausančių tikrinimo ir vertinimo vaidmenį ir kad pasiūlyme būtų tinkamų mechanizmų užkirsti kelią darbuotojų išnaudojimui ir užtikrinti vienodam požiūriui; pabrėžia, kad galima būtų semtis patirties remiantis esamais igūdžiais grindžiamais valstybių narių susitarimais dėl specialistų pritraukimo partnerystės ir kad specialistų pritraukimo partnerystės turėtų būti kuriamos konsultuojantis su atitinkamomis organizacijomis valstybėse narėse ir trečiojoje šalyje;

9. pabrėžia, kad labai svarbu laikytis kitokio ir subalansuoto požiūrio į Sąjungos ir trečiųjų šalių santykius migracijos srityje; ragina Sąjungą stengtis sudaryti oficialius susitarimus su šalimis partnerėmis dėl migrantų judumo;

10. palankiai vertina tai, kad Komisija planuoja persvarstyti Direktyvą 2011/98/ES; pažymi, kad tos direktyvos tikslas yra supaprastinti ir suderinti šiuo metu valstybėse narėse taikomas leidimų išdavimo taisykles ir skatinti vienodą požiūrį ir kad šis tikslas nebuvo visiškai pasiektas, nes kai kurios tos direktyvos nuostatos visoje Sąjungoje įgyvendinamos skirtingai; be to, mano, kad Komisija turėtų imtis būtinų veiksmų, kad visų pirma užtikrintų, jog tą direktyvą tinkamai įgyvendintų valstybės narės, antra, kad ji būtų iš dalies pakeista taip, kad prašymus išduoti vieną leidimą būtų galima teikti ir tam tikroje valstybėje narėje, ir trečiojoje šalyje ir, trečia, kad būtų dar labiau supaprastintos ir suderintos taisyklės, kad atvykimo vizos gavimo tvarka būtų aiškiai reglamentuojama siekiant, kad nesusidarytų situacija, kai prašymą teikiantiems asmenims reikėtų

⁽²⁸⁾ https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/immigrant-key-workers-their-contribution-europes-covid-19-response_en

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

teikti vienam leidimui gauti reikalingus dokumentus du kartus, ir kad būtų sumažinta darbuotojų priklausomybė bei išnaudojimo rizika; atkreipia dėmesį į tai, kad valstybėje narėje prašymą turėtų būti galima pateikti tik tuo atveju, jei trečiosios šalies pilietis prašymo pateikimo metu turi leidimą gyventi; ragina Komisiją įtraukti tokius direktyvos pakeitimus į savo pasiūlymą;

11. prašo Komisijos į savo pasiūlymą įtraukti nuostatą dėl legaliai migruojantiems trečiųjų šalių darbuotojams skirto tarpvalstybinio konsultavimo paslaugų tinklo sukūrimo: šį tinklą administruotų Komisija ir kiekviena valstybė narė paskirtų po vadovaujančią instituciją, kuri nagrinėtų prašymus ir koordinuotų trečiųjų šalių piliečiams, kurie kreipiasi dėl darbo Sąjungoje arba jau turi darbo leidimą, teikiamas konsultacijas ir informaciją; pabrėžia, kad vadovaujančios institucijos turėtų būti atsakingos už keitimąsi informacija tarp valstybių narių apie trečiosios šalies darbuotojus, kad darbuotojams bei darbdaviams jos būtų kontaktiniai centrai specialistų rezervo klausimais ir kad teiktų reikiamą informaciją trečiųjų šalių piliečiams, suinteresuotiems legaliai migruoti į Europos Sąjungą; atkreipia dėmesį į tai, kad tokia informacija galėtų būti perduodama virtualiai arba per atitinkamas trečiosiose šalyse veikiančias įstaigas, pvz., valstybių narių ambasadas ar Sąjungos delegacijas; prašo, kad vadovaujančios institucijos taip pat būtų atsakingos už glaudų tarpusavio koordinavimą, susijusį su prašymais išduoti vieną leidimą gyventi ir dirbti pagal Direktyvą 2011/98/ES, siekiant išvengti dvigubo prašymų pateikimo ir paskatinti darbdavius apsvarstyti galimybę teikti prašymą dėl šio leidimo ir padėti jiems tai daryti; pažymi, kad būtina palengvinti duomenų, statistikos ir įrodymų rinkimą bei valstybių narių dalijimąsi tarpusavyje informacija, kad būtų padidintas legalios migracijos *acquis* efektyvumas ir veiksmingumas;

12. ragina Komisiją į savo pasiūlymą įtraukti Direktyvos 2014/36/ES pakeitimą, kuris pagal šią direktyvą išduodamų leidimų dirbti turėtojams leistų tris mėnesius ieškoti naujo darbo, jiems palikus ankstesnį darbdavį, o leidimas dirbti nebūtų atšauktas ir jie galėtų teisėtai gyventi atitinkamoje valstybėje narėje iki laikotarpio, kurį jiems leidžiama būti, pabaigos, bet ne ilgiau kaip devynis mėnesius, kaip nustatyta toje direktyvoje, su sąlyga, kad per tą laikotarpį jie kreiptųsi dėl darbo pas kitą darbdavį; be to, tam, kad darbo jėga nebūtų išnaudojama, ragina Komisiją skatinti valstybės nares visapusiškai taikyti tą nuostatą, kad leidimai gyventi nebūtų susieti su darbdaviu ir darbo vieta; ragina Komisiją į savo pasiūlymą įtraukti tos direktyvos pakeitimą, kuris leistų valstybėms narėms ne didesniai kaip penkerių metų laikotarpiui atnaujinti leidimus dirbti sezoninį darbą;

13. prašo Komisijos į savo pasiūlymą įtraukti Direktyvos 2009/52/EB pakeitimą siekiant pakoreguoti jos taikymo sritį taip, kad ji apimtų Sąjungoje dirbančius teisėtai gyvenančius trečiųjų šalių piliečius, nukentėjusius nuo jų sveikatai ir saugai kenkiančių ir jų žmogaus orumą pažeidžiančių sąlygų, ir pagerinti vienodo požiūrio nuostatą, pvz., prieinamų ir veiksmingų skundų teikimo mechanizmų ir visų darbuotojų teisės kreiptis į teismą išnaudojimo ir kitų nusikalstamų veikų atveju, vykdymo užtikrinimą;

14. mano, jog Direktyva 2003/109/EB, kuria šiuo metu nepakankamai naudojamosi ir kuri nesuteikia veiksmingos teisės judumui Sąjungos viduje, turėtų būti iš dalies pakeista, kad trečiųjų šalių piliečiai, kurie yra ilgalaikiai vienos valstybės narės gyventojai, galėtų nuolat gyventi kitoje valstybėje narėje panašiomis sąlygomis, kokios taikomos Sąjungos piliečiams, nuo tos dienos, kai jiems išduodamas leidimas, ir kad gyvenimo šalyje metų, kurių reikia norint gauti ES ilgalaikio gyventojų statusą, skaičius būtų sutrumpintas nuo penkerių iki trejų metų, ir prašo Komisijos įtraukti šiuos pakeitimus, kai bus atliekama būsima tos direktyvos peržiūra; pripažįsta, kad nuolatinis gyvenimas vienoje valstybėje narėje yra vienas iš aspektų, skatinančių tinkamą asmens integraciją į bendruomenę prieš tam asmeniui nusprendžiant gyventi kitoje valstybėje narėje; ragina Komisiją tuos pakeitimus įtraukti į savo pasiūlymą;

15. laikosi nuomonės, kad šiame pranešime išdėstytiems pasiūlymams reikia skirti pakankamai lėšų, ir mano, kad prašomo pateikti pasiūlymo finansinės išlaidos turėtų būti dengiamos iš atitinkamų Sąjungos biudžeto asignavimų;

16. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją ir pridedamas rekomendacijas Komisijai, Tarybai ir nacionaliniams parlamentams.

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

REZOLIUCIJOS PRIEDAS.

REKOMENDACIJOS DĖL PRAŠOMO PATEIKTI PASIŪLYMO TURINIO

1 rekomendacija (dėl ES specialistų rezervo, skirto legaliai migruojantiems trečiųjų šalių piliečiams, sukūrimo)

- Europos Parlamentas mano, kad aktu, kuris bus priimtas teisėkūros procedūra, turėtų būti sukurtas ES specialistų rezervas ir darbo jėgos pasiūlos ir paklausos derinimo platforma, skirta trečiųjų šalių piliečiams, norintiems įsidarbinti ir legaliai migruoti į valstybę narę, ir Sąjungoje įsisteigusiems darbdaviams, kad jie galėtų ieškoti potencialių darbuotojų trečiojoje šalyje, ir šis aktas turėtų palengvinti trečiųjų šalių darbuotojų priėmimą ir laisvą judėjimą. Darbo jėgos pasiūlos ir paklausos derinimas naudojantis ES specialistų rezervu turėtų vykti savanoriškai. Europos Parlamentas mano, kad toks ES specialistų rezervas turėtų padėti užtikrinti sąveiką su esamais teisės aktais, todėl šiuo teisėkūros procedūra priimamu aktu turėtų būti iš dalies pakeistas Reglamentas (ES) 2016/589, siekiant išplėsti dabartinę tuo reglamentu sukurtą EURES portalo taikymo sritį.
- teisėkūros procedūra priimamu aktu sukurtas ES specialistų rezervas turėtų leisti trečiųjų šalių piliečiams pareikšti susidomėjimą darbu ir kreiptis dėl jo, o darbdaviams – ieškoti potencialių darbuotojų. Kai valstybių narių darbo rinkose trūktų darbuotojų, trečiųjų šalių piliečiai, padedant Sąjungai praėję skaidrią ir nediskriminacinę prašymų pateikimo procedūrą ir išankstinę patikrą, turėtų turėti galimybę kreiptis dėl darbo. ES specialistų rezervas būtų neprivaloma priemonė, kuria valstybės narės galėtų pasinaudoti siekdamos patenkinti savo darbo rinkų poreikius ir užpildyti trūkumus, kurių negali užpildyti vietos darbo jėga. ES specialistų rezervo veiklą turėtų papildyti didesnis dalyvaujančių nacionalinių valdžios institucijų, kartu dalyvaujant valstybinėms užimtumo tarnyboms ir vietos valdžios institucijoms, veiklos koordinavimas ir turėtų būti atsižvelgiama į nacionalinius ypatumus ir skirtingus nacionalinių darbo rinkų poreikius. ES specialistų rezervo populiarinimas ir jo naudojimas galėtų būti sustiprinti tikslingai skleidžiant informaciją, kad trečiojoje šalyje ir dalyvaujančiose narėse būtų reklamuojamas ES specialistų rezervas ir darbo jėgos pasiūlos ir paklausos derinimo platforma. Vadovaujantis šiuo požiūriu ES specialistų rezervo valdymą turėtų palengvinti 6 rekomendacijoje nurodytas Sąjungos tarpvalstybinis konsultavimo paslaugų tinklas, kuris turėtų būti ES specialistų rezervo kontaktinis centras valstybėse narėse. Naudojant šį tinklą, grindžiamą paraiškų derinimu, būtų galima sumažinti biurokratiją valstybių narių lygmeniu. ES specialistų rezerve turėtų būti sukurtas ES nuotolinių specialistų tinklas, kad trečiųjų šalių piliečiai galėtų nuotoliniu būdu dirbti kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie gyvena, ir tokiems nuotoliniams darbuotojams turėtų būti taikomos vienodos sąlygos.

2 rekomendacija (dėl žemos ir vidutinės kvalifikacijos darbuotojų iš trečiųjų šalių priėmimo programos)

- atsižvelgiant į demografinius iššūkius ir pasaulinę konkurenciją dėl specialistų, daugeliui valstybių narių būtina didinti savo patrauklumą ir sukurti priėmimo programas visiems kvalifikuotiems trečiųjų šalių darbuotojams, ne tik aukštos kvalifikacijos darbuotojams. Tarybos direktyvą 2009/50/EB pakeitus Direktyva (ES) 2021/1883 (persvarstyta Mėlynosios kortelės direktyva), Sąjunga ėmėsi reikšmingų veiksmų, kad pasiektų šį tikslą dėl aukštos kvalifikacijos trečiųjų šalių darbuotojų. Vis dėlto būtina, kad ji siektų šio tikslo dėl žemos ir vidutinės kvalifikacijos trečiųjų šalių darbuotojų, kad būtų užpildytos laisvos darbo vietos ir būtų geriau derinami skirtingi valstybių narių darbo rinkų poreikiai, kuriuos nustato pačios valstybės narės, ir būtų nuosekliai laikomasi Sąjungos vertybių. Tai dar labiau padidins Sąjungos ekonominę konkurencingumą.
- siekdamas tinkamai spręsti šį klausimą, Europos Parlamentas ragina Komisiją į būsimą teisėkūros procedūra priimamą aktą įtraukti nuostatas, kuriomis būtų nustatyta priėmimo programa, kurioje būtų numatytos žemos ir vidutinės kvalifikacijos trečiųjų šalių darbuotojų atvykimo ir apsigyvenimo sąlygos. Ši programa turėtų užtikrinti vienodą požiūrį pagal esamą Sąjungos *acquis* darbo jėgos migracijos srityje ir apimti sistemos, pagal kurią trečiųjų šalių darbuotojų įgūdžiai ir kvalifikacija galėtų būti tinkamai pripažinti ir patvirtinti, kad jais būtų galima naudotis valstybių narių darbo rinkose, sukūrimą. Siekdamas užkirsti kelią piktnaudžiavimui trečiųjų šalių darbuotojais ir užtikrinti, kad jiems būtų taikomos vienodos sąlygos dirbant arba kreipiantis dėl darbo Sąjungoje, Europos Parlamentas, primygtinai reikalaujamas tinkamai įgyvendinti Direktyvą 2009/52/EB ir jos stebėsenos mechanizmus, kartu ragina iš dalies pakeisti direktyvą ir į jos taikymo sritį įtraukti teisėtai gyvenančius trečiųjų šalių darbuotojus, kaip nurodyta 8 rekomendacijoje. Be to, Europos Parlamentas ragina valstybes nares tinkamai įgyvendinti atitinkamą galiojančią teisinę sistemą teisėtos darbo jėgos migracijos srityje.

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

3 rekomendacija (dėl verslininkų ir savarankiškai dirbančių darbuotojų priėmimo programos)

- paprastai leidimas dirbti išduodamas toje vietoje, kurioje trečiosios šalies pilietis jau turi darbo pasiūlymą. Vis dėlto Europos Parlamentas mano, kad leidimų dirbti išdavimo pagrindas galėtų būti toliau tobulinamas ir plėtojamas. Vadovaudamasi panašiu požiūriu, Komisija pareiškė, kad jos tikslas – paskatinti daugiau žmonių tapti verslininkais ir taip pagerinti Sąjungos inovacijų, kūrybiškumo ir ekonominės veiklos rezultatus⁽¹⁾. Savarankiškai dirbantys trečiųjų šalių piliečiai arba trečiųjų šalių piliečiai, dirbantys kaip verslininkai, gali jausti, kad aplinka jų kilmės šalyje nėra palanki jų startuoliui ar jų, kaip verslininkų, veiklai. Pagal visoje Sąjungoje taikomą priėmimo programą tokiems trečiųjų šalių piliečiams galėtų būti suteikta galimybė legaliai migruoti į Sąjungą ir ten įsikurti bei įsteigti savo įmones. Sąjungos lygmens veiksmais turėtų būti stengiamasi sukurti verslininkystei palankią aplinką, taip pat ir trečiųjų šalių piliečiams, ir turėtų būti siekiama aukštų bendrųjų standartų dėl verslininkų ir savarankiškai dirbančių asmenų pagrindinių teisių;
- todėl Europos Parlamentas mano, kad būsimasis teisėkūros procedūra priimamas aktas turėtų apimti priėmimo programą, kurioje turi būti numatytos savarankiškai dirbančių asmenų ir verslininkų, ypač trečiųjų šalių piliečių, kurie steigia mažąsias ir vidutines įmones ir startuolius, atvykimo ir apsigyvenimo sąlygos, ir kad ši priėmimo programa turėtų užtikrinti tvirtas apsaugos priemones, vienodų sąlygų taikymą ir pagrindinių teisių apsaugą. Sąvokos „savarankiškai dirbantis asmuo“ ir „verslininkas“ Sąjungoje yra skirtingos ir jas ir toliau turėtų nustatyti kiekviena valstybė narė, atsižvelgdama į savo nacionalines teises tradicijas ir teismų praktiką.

4 rekomendacija (dėl valstybių narių ir trečiųjų šalių specialistų pritraukimo partnerysčių sistemos parengimo)

- Europos Parlamentas ragina Komisiją parengti specialiai pritaikytą specialistų pritraukimo partnerysčių, kuriose valstybės narės galėtų dalyvauti savanoriškai, sistemą ir įtraukti ją į būsimą teisėkūros procedūrą priimaną aktą. Specialistų pritraukimo partnerystės turėtų būti atviros visokio lygio įgūdžių turinčių trečiųjų šalių darbuotojams, studentams ir absolventams ir būtų veiksminga priemonė valstybėms narėms derinant trečiųjų šalių darbuotojų įgūdžius su valstybių narių darbo rinkų poreikiais, kurių negali patenkinti vietos darbo jėga. Specialistų pritraukimo partnerysčių tikslas – įtraukti dar vieną legalų trečiųjų šalių piliečių, kurie nori migruoti į Sąjungą darbo tikslais, judumo būdą ir spręsti darbo jėgos rinkoje trūkumo ir neatitikties visoje Sąjungoje problemas, užtikrinant keturgubą naudą – Sąjungai, trečiosioms šalims, darbdaviams ir darbuotojams migrantams. Praktinis specialistų pritraukimo partnerysčių įgyvendinimas būtų grindžiamas glaudžiu bendradarbiavimu su nacionalinėmis valdžios institucijomis, darbo rinkos institucijomis, pilietinės visuomenės subjektais ir socialiniais partneriais. Komisija turėtų užtikrinti, kad Europos Parlamentas galėtų reguliariai tikrinti ir vertinti, kaip veikia specialistų pritraukimo partnerystės, taip pat teikti rekomendacijas, kaip pagerinti bendrą specialistų pritraukimo sistemos veikimą.
- tvirtesnis ir visapusiškesnis požiūris suteiktų galimybių bendradarbiauti su šalimis partnerėmis ir padėtų skatinti abipusiškai naudingą tarptautinį judumą. Svarbu, kad valstybės narės ir trečiosios šalys turėtų lygias galimybes plėtoti specialistų pritraukimo partnerystes ir galėtų sukurti skaidrią ir prieinamą procedūrą pareiškėjams. Specialistų pritraukimo partnerystės turėtų būti įtraukios ir jomis turėtų būti stiprinamas glaudus atitinkamų institucijų, pvz., nacionalinių darbo ir švietimo ministerijų, darbdavių, socialinių partnerių ir švietimo bei mokymo paslaugų teikėjų, bendradarbiavimas. Svarbu, kad valstybės narės aktyviai puoselėtų specialistų pritraukimo partnerystes, kad jose dalyvautų privatusis sektorius, visų pirma Sąjungos įmonės, socialiniai partneriai ir susiję pilietinės visuomenės subjektai, ir kad šalys partnerės justų prasmingą atsakomybę.

5 rekomendacija (dėl Direktyvos 2011/98/ES supaprastinimo ir patobulinimo)

- Europos Parlamentas laikosi nuomonės, jog Direktyvoje 2011/98/ES nustatytos procedūros turėtų būti dar labiau suderintos, kad ši direktyva, visų pirma jos nuostatos dėl vienodų sąlygų taikymo, būtų visiškai veiksminga ir tinkamai įgyvendinta. Todėl Europos Parlamentas mano, jog būsimu teisėkūros procedūra priimanu aktu turėtų būti iš dalies pakeista ši direktyva, kad prašymus išduoti vieną leidimą būtų galima pateikti ir valstybėje narėje, ir trečiojoje šalyje, kartu įtraukiant valstybes nares ir trečiąsias šalis į dalijimąsi informacija ir pateiktų prašymų koordinavimą, visapusiškai laikantis Sąjungos duomenų apsaugos standartų. Tačiau tam, kad trečiosios šalies pilietis galėtų pateikti prašymą išduoti

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/growth/smes/sme-strategy/start-up-procedures_en

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

vieną leidimą būdamas valstybės narės teritorijoje, jis prašymo pateikimo metu turi turėti galiojantį leidimą gyventi. Be to, Europos Parlamentas ragina aiškiai reglamentuoti ir supaprastinti prašymų išduoti atvykimo vizą pateikimo tvarką, kad nebūtų taip, kad prašymą išduoti vizą teikiantiems asmenims reikėtų teikti vienam leidimui gauti reikalingus dokumentus du kartus. Be to, Europos Parlamentas prašo Komisijos išanalizuoti ir sumažinti administracinius reikalavimus ir neveiksmingus leidimų procedūrų aspektus, dėl kurių migracija teisėtais būdais negali patenkinti realių darbo rinkos poreikių. Galiausiai Europos Parlamentas mano, kad būsimame teisėkūros procedūra priimame akte turėtų būti numatyti pakeitimai, kurie palengvintų sunkumus, su kuriais susiduria leidimus dirbti turintys trečiųjų šalių piliečiai keisdami darbą, nes šiuo metu jie yra pernelyg priklausomi nuo darbdavio ir todėl gali būti išnaudojami darbe.

6 rekomendacija (dėl Sąjungos tarpvalstybinio konsultavimo paslaugų tinklo, skirto legaliai migruojantiems darbuotojams, sukūrimo)

- Europos Parlamentas laikosi nuomonės, kad siekiant sustiprinti legalius darbo jėgos migracijos kelius būtinas sistemingas valstybių narių ir trečiųjų šalių institucijų tarpusavio bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas su jomis. Europos Parlamentas mano, kad, norint pasiekti šį tikslą, pagal būsimą teisėkūros procedūra priimamą aktą turėtų būti sukurtas trečiųjų šalių darbuotojams skirtas tarpvalstybinio konsultavimo paslaugų tinklas, kurį administruotų Komisija, o kiekviena valstybė narė paskirtų po vadovaujančią instituciją, kuri koordinuotų legaliai migruojantiems trečiųjų šalių piliečiams, kurie kreipiasi dėl darbo Sąjungoje, teikiamas konsultacijas ir informaciją. Tarpvalstybinis konsultavimo paslaugų tinklas turėtų būti grindžiamas esamais sukurtais tinklais ir paslaugomis ir, jei reikia, išplėsti tokių sukurtų tinklų ir paslaugų aprėptį. Kiekvienos valstybės narės institucijos taip pat turėtų būti atsakingos už glaudų tarpusavio koordinavimą, susijusį su prašymais išduoti vieną leidimą gyventi ir dirbti Sąjungoje pagal Direktyvą 2011/98/ES, siekiant išvengti dvigubo prašymų teikimo. Kuriant tarpvalstybinį konsultavimo paslaugų tinklą taip pat reikėtų atsižvelgti į nacionalinius ypatumus ir skirtingus nacionalinių darbo rinkų poreikius.
- be to, kiekviena valstybė narė turėtų būti atsakinga už tai, kad, visapusiškai laikantis Sąjungos duomenų apsaugos teisės aktų, būtų prašoma darbdavių pateikti informaciją apie trečiųjų šalių darbuotojus, siekiant, kad trečiųjų šalių darbuotojai galėtų palaikyti ryšius su atitinkamomis valdžios institucijomis bei paramos tarnybomis ir kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos trečiųjų šalių darbuotojų apsaugai ir vienodų teisių bei požiūrio stiprinimui. Be to, būsimu teisėkūros procedūra priimamu aktu turėtų būti užtikrinta, kad darbdaviai laiku pateiktų tikslią informaciją apie teises, atitinkamas institucijas ir paslaugas, kuriomis gali naudotis trečiųjų šalių darbuotojai. Tas tarpvalstybinis konsultavimo paslaugų tinklas turėtų palengvinti specialistų rezervo valdymą, kaip nurodyta 1 rekomendacijoje, ir plėtojant tarpvalstybinį konsultavimo paslaugų tinklą turėtų būti konsultuojamasi su atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis, įskaitant diasporos bendruomenes.

7 rekomendacija (dėl Direktyvos 2014/36/ES dalinio keitimo, kuris leistų sezoniniams darbuotojams pakeisti darbdavį)

- legaliai gyvenančių trečiųjų šalių piliečių, dirbančių valstybėje narėje, profesinio judumo skatinimas taip pat reiškia jų apsaugą nuo išnaudojimo. Daug trečiųjų šalių darbuotojų, visų pirma žemos kvalifikacijos, nesiryžta palikti juos išnaudojančio darbdavio, nes tai reikštų, kad jie prarastų leidimą dirbti ir teisę gyventi Sąjungoje. Šiuo metu akivaizdžiai matyti, kokioje beviltiškoje padėtyje yra daugelis įvairių Sąjungos sektorių darbuotojų, kaip antai maitinimo, apgyvendinimo ir pramogų sektorių darbuotojų, taip pat priežiūros darbuotojų⁽²⁾. Pagal Direktyvą 2014/36/ES išduodamų leidimų dirbti turėtojams visų pirma kyla rizika būti išnaudojamais, nes jie dažnai dirba sektoriuose, kuriuose daugiausia samdomi žemos kvalifikacijos darbuotojai.
- todėl Europos Parlamentas mano, jog būsimu pagal teisėkūros procedūrą priimamu aktu turėtų būti iš dalies pakeista Direktyva 2014/36/ES, kad pagal šią direktyvą išduodamų leidimų dirbti turėtojai, jiems palikus ankstesnį darbdavį, galėtų tris mėnesius ieškoti naujo darbo, o jų leidimas dirbti nebūtų atšauktas. Leidimų dirbti turėtojams turėtų būti leidžiama gyventi Sąjungoje iki laikotarpio, kurį jiems leidžiama būti, pabaigos, bet ne ilgiau kaip devynis mėnesius, kaip nustatyta toje direktyvoje. Europos Parlamentas rekomenduoja Komisijai tuo pačiu metu apsvarstyti kitus

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/minimum-standards-sanctions-and-measures-against-employers-illegally-staying-third-country_en

2021 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

reikiamus tos direktyvos pakeitimus, siekiant ją atnaujinti ir suderinti su kitais naujesniais Sąjungos teisės aktais, reglamentuojančiais legalią migraciją, įskaitant leidimą teikti paraišką valstybės narės teritorijoje, ir papildomai spręsti problemą dėl nuolatinio sezoninių darbuotojų išnaudojimo.

8 rekomendacija (dėl Direktyvos 2009/52/EB dalinio keitimo, siekiant į ją įtraukti legaliai gyvenančius trečiųjų šalių piliečius ir spręsti darbo jėgos išnaudojimo problemą)

- Direktyvoje 2009/52/EB nustatytos kelios priemonės, kurios gali būti naudojamos Sąjungoje dirbantiems trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra neteisėtai, remti. Vis dėlto esminis trūkumas yra tai, kad ji taikoma tik neteisėtai esantiems trečiųjų šalių darbuotojams. Nors teisėtai esantiems trečiųjų šalių darbuotojams suteikiama aukštesnio lygio apsauga, daugiausia dėl legalios jų teisės būti Sąjungoje ir kitomis priemonėmis, jie taip pat gali būti išnaudojami ir išlieka pažeidžiamesni nei Sąjungos piliečiai. Todėl Europos Parlamentas mano, kad reikia iš dalies pakeisti Direktyvą 2009/52/EB, kad būtų įgyvendinta horizontalioji nuostata, kuria sustiprinamos veiksmingos galimybės naudotis darbuotojų teisėmis ir veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis naudojantis skundų teikimo mechanizmais ir teisinėmis procedūromis, ir kad ta direktyva būtų taikoma visiems Sąjungoje dirbantiems trečiųjų šalių piliečiams.

9 rekomendacija (dėl būtinybės persvarstyti Direktyvą 2003/109/EB)

- ES ilgalaikių leidimų gyventi turėtojai susiduria su kai kuriomis kliūtimis norėdami pasinaudoti savo teise judėti ir gyventi kitose valstybėse narėse darbo, studijų ar kitais tikslais. Taip yra todėl, kad judumo sąlygos, kurias turi atitikti ES ilgalaikiai gyventojai, daugeliu atvejų yra panašios į sąlygas, kurias turi atitikti kiti trečiųjų šalių piliečiai, kurie prašymą dėl ilgalaikio leidimo teikia pirmą kartą. 2017 m. 25 valstybėse narėse, kurioms Direktyva 2003/109/EB yra privaloma, ES ilgalaikį leidimą gyventi turėjo apie 3,1 mln. trečiųjų šalių piliečių, palyginti su maždaug 7,1 mln. trečiųjų šalių piliečių, turinčių nacionalinį ilgalaikį leidimą gyventi. Todėl galima daryti išvadą, kad trečiųjų šalių piliečiai nepakankamai naudojami ES ilgalaikiu leidimu gyventi, o tai reiškia, kad daugelis jų nesinaudoja Sąjungos gyventojo statusu suteikiamomis teisėmis, nors jie atitiktų reikalavimus. Šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitoje atkreipiamas dėmesys į tai, kad dauguma valstybių narių aktyviai neskatina naudotis ES ilgalaikiais leidimais gyventi, todėl Sąjungos teisės aktų sistemai ir lygiavertei nacionalinei sistemai taikomos nevienodos sąlygos⁽³⁾.
- todėl Europos Parlamentas mano, jog būsimu teisėkūros procedūra priimamu aktu turėtų būti iš dalies pakeista Direktyva 2003/109/EB, kad trečiųjų šalių piliečiai, kurie yra ilgalaikiai vienos valstybės narės gyventojai, galėtų nuolat gyventi kitoje valstybėje narėje panašiomis sąlygomis, kokios taikomos Sąjungos piliečiams, nuo tos dienos, kai jiems išduodamas leidimas. Europos Parlamentas rekomenduoja Komisijai tuo pačiu metu apsvarstyti kitus reikiamus tos direktyvos pakeitimus, siekiant ją atnaujinti ir suderinti su kitais naujesniais Sąjungos teisės aktais, reglamentuojančiais Sąjungoje legaliai gyvenančių trečiųjų šalių piliečių klausimą. Europos Parlamentas prašo Komisijos savo pasiūlyme bent numatyti, kad metų, kurių reikia norint gauti ES ilgalaikį leidimą gyventi, skaičius būtų sumažintas nuo penkerių iki trejų, visų pirma siekiant padidinti judumą ir supaprastinti bei suderinti procedūras. Padarius tokius pakeitimus Direktyva 2003/109/EB būtų palengvintas judumas Sąjungos viduje ir tarptautinis judumas į Sąjungą ir trečiąsias šalis ir iš jų. Galiausiai Europos Parlamentas ragina Komisiją atlikti tyrimą dėl trečiųjų šalių piliečių judėjimo masto Sąjungoje, kad būtų galima geriau suprasti, dėl kokių priežasčių išvykstama iš valstybės narės per pirmuosius trejus metus nuo atvykimo į ją.

⁽³⁾ <https://ec.europa.eu/migrant-integration/librarydoc/report-on-the-implementation-of-directive-2003/109/ec-on-the-status-of-long-term-foreign-residents>